

הפער בין הילדה שהפכה את פורים לחגיגה יצירתית לבין האמת המרה המוסתרת מאחורי המסכה

תחפושת היומיום

• צופית גרנט־רנד

צופית גרנט־רנד היא שחקנית ויוצרת

צילום: שיר פרנקו

חג

הפורים קרב ובא ומול עיניי עולה הילדה שהייתי, מחכה לו בצפייה בוערת, יוקדת, חסרת מנוח. יותר מהתרגשות של גלידה בגביע וופל, יותר מהבטחה של שניצל עם פירה ומלפפון חמוץ, אפילו יותר מטיול שנתי או מסיבה במועדון החץ בפנימייה. זה היה היום היחיד בשנה שבו יכולתי להיות, והעולם כולו חגג איתי את המסכות, כאילו לרגע אחד קצר כולם משחקים לפי הכללים שלי.

ביום הזה החושים שלי התחדדו עד קצה גבול היכולת. הייתי מופע של יצירתיות פרועה, הילדה עם הרעיונות הגדולים, זו שהתחפושות שלה משאירות את כולם המומים, שמוטי לסת. למשל, הייתי עיפרון, נוקשה, זקופה, לא נכנעת לכיפוף או לשבירה. הייתי 'שום דבר' - עטופה בכמויות של 'שום' ועיתון 'דבר', נודפת צחנה, אבל עומדת בגאון בתחפושת שלאיש לא היה האומץ לחשוב עליה. עזרתי לכולם, הפכתי כל אחד ליצירה חיה, הצחקתי, רקמתי וזהויות חדשות, ובמשך יממה אחת קצרה הרגשתי בלתי מנוצחת.

"הפכתי כל אחד ליצירה חיה, הצחקתי, רקמתי זהויות חדשות, ובמשך יממה אחת קצרה הרגשתי בלתי מנוצחת. ואז הגיע המחר, ופורים נגמר"

ואז הגיע המחר. ופורים נגמר. והתחפושות האמיתית חזרה למקומה. כי תחפושת הייתה נחלת חיי, רק שביום־יום היא לא נלבשה לשם משחק או שמחה. היא הייתה שכבת מגן, שריון הכרחי. כשאת ילדה שהוריה נטשו אותה, שלמדה מוקדם מדי שאין על מי להישען, שכבר בגיל תשע יודעת איך מרגיש הגוף כשכופים עליו מה שהוא לא יכול לשאת, ושוב בגיל ארבע־עשרה נקרעת בין גוף ונפש שנבגדו - את מבינה שאין לך את הפריבילגיה להיות מי שאת באמת. חשיפה היא סכנה. חולשה היא גור דין. העולם הזה הוא לא מקום בטוח, ואת, קטנה ככל שתהיי, צריכה ללמוד לשחק לפי חוקיך. אז התהלכתי בעולם בתחפושת של אומץ. שידרתי ביטחון. שלטתי בניואנסים של ציניות שנונה, במנגנוני הדיפה חדים, בצחוק הנכון בזמן הנכון. אף אחד לא היה רשאי לדעת שבפנים אני נסערת, דרוכה, חרדה. פחדתי מכולם. מהמורים, מהחברים, מהמבוגרים, מהילדים, מהיום, מהמחר, מהזיכרון הבא שיתפרץ בלי התראה. פחדתי שיראו אותי יותר מדי או לא יראו אותי כלל. פחדתי שיחשפו אותי.

בכיתה חייכתי, אבל בפנים רעדתי. כשהמורה קראה בשמי, כשעברתי ליד קבוצת בוגרים שבחנו אותי בעיניים חודרות, כשמישהו זרק לעברי מילה - כל גופי התכווץ, אבל איש לא ידע. הרי למדתי להעמיד פנים. למדתי לשלוט במבע, להסתיר את הרעיונות הקטנות של הידיים, להפוך כל רגע למופע מרהיב של 'אני בלתי ניתנת לערעור'.

ובאהבה? שם המסכות נסדקו. הילד שרציתי ביקש ממני להיות מישהי שלא הייתי מסוגלת. הוא רצה עוד. רצה שאוכיח את עצמי בדרך שלא יכולתי לסבול. וכשסירבתי, הוא פשוט עבר הלאה, לחברה הכי טובה שלי. ואני, שכבר ידעתי היטב מה זה להילקח בעל כורחך וגם מה זה להישאר מאחור, חייכתי והעמדתי פנים שאיני חשה דבר. אבל בפנים, עמוק בפנים, הרגשתי איך נופל עליי מסך עבה של ייאוש. איך הלב מתקשה עוד קצת, הופך לאבן קטנה ושחורה ומוטב שלא ינסה עוד לרעוד.

שוב עטיתי את המסכה ההיא. "הכול בסדר", "הרוב סבבה", "לא צריך לדאוג לי". אף אחד לא חשד, אף אחד לא ראה. כי כשאת מאסטרית בהעמדת פנים, אפילו את עצמך את מסוגלת לרמות.